

**Opinia do ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego
(druk nr 451)**

I. Cel i przedmiot ustawy

Przedłożona Senatowi ustawa zawiera zmiany wynikające z potrzeby realizacji dwóch wyroków wydanych przez Trybunał Konstytucyjny.

Zmiana pierwsza dotyczy art. 247 § 1 Kodeksu postępowania karnego i jest efektem wydania przez Trybunał Konstytucyjny w dniu 5 lutego 2008 r. wyroku (sygn. akt K 34/06), w którym stwierdza, że art. 247 § 1 k.p.k. jest niezgodny z art. 41 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji. Przepis ten utraci moc obowiązującą z upływem 12 miesięcy od dnia ogłoszenia wyroku, czyli z dniem 19 lutego 2009 r.

Zaskarżony przepis reguluje kwestię zarządzenia przez prokuratora zatrzymania osoby podejrzanej w celu jej przymusowego doprowadzenia. Decyzję prokuratora wykonuje Policja lub inny organ uprawniony do zatrzymania. Jak stwierdził Trybunał Konstytucyjny w kwestionowanym przepisie brak precyzyjnego wskazania jakichkolwiek przesłanek (tak pozytywnych jak i negatywnych), które usprawiedliwiałyby ingerencję prokuratora w korzystanie z wolności osobistej przez zarządzenie zatrzymania i doprowadzenie osoby podejrzanej. Świadczy to zdaniem Trybunału o tym, że przepis narusza konstytucyjny zakaz nadmiernej ingerencji w sferę konstytucyjnej wolności osobistej zawarty w art. 31 ust. 3 Konstytucji.

Rozstrzygnięcie przyjęte w obecnej nowelizacji uzależnia wydanie przez prokuratora postanowienia o zatrzymaniu i przymusowym doprowadzeniu od stwierdzenia, że zachodzi uzasadniona obawa, że osoba podejrzana nie stawi się na wezwanie w celu przeprowadzenia czynności procesowej albo gdy zachodzi potrzeba niezwłocznego zastosowania środka zapobiegawczego.

Druga z przyjętych w ustawie zmian jest realizacją wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 czerwca 2008 r. (sygn. akt SK 17/07). Trybunał orzekł, że art. 263 § 3 Kodeksu postępowania karnego jest niezgodny z art. 41 ust. 1 w związku z art. 2 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji w zakresie, w jakim do dwuletniego okresu maksymalnego stosowania tymczasowego aresztowania do chwili wydania pierwszego wyroku przez sąd pierwszej instancji nie wlicza okresów, w których tymczasowo aresztowany odbywa równocześnie karę pozbawienia wolności orzeczoną w innej sprawie, dopuszczając do przedłużenia stosowania tymczasowego aresztowania na okres ponad dwóch lat przez sąd pierwszej instancji na zasadach ogólnych. Tymczasem zgodnie z art. 263 § 4 przedłużenia stosowania tymczasowego aresztowania na okres oznaczony przekraczający terminy określone w art. 263 § 2 i 3 może dokonać jedynie sąd apelacyjny.

Zdaniem Trybunału konsekwencją zastosowania reguł ogólnych jest brak należytej ochrony przed zbyt długim i arbitralnym stosowaniem środka zapobiegawczego, prowadzi do pozbawienia sądu apelacyjnego kontroli w zakresie zasadności stosowania tymczasowego aresztowania oraz prawidłowości postępowania z związku z którym tymczasowy areszt jest stosowany.

W uchwalonej ustawie przyjęto rozwiązanie polegające na dodaniu nowego przepisu, który rozstrzyga, że w przypadku zbiegu tymczasowego aresztowania z wykonywaną karą pozbawienia wolności orzeczoną w innej sprawie, do okresów stosowania tymczasowego aresztowania, o których mowa w § 2 i 3 zmienianego artykułu, zalicza się również okres odbywania kary pozbawienia wolności.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Projekt niniejszej ustawy został wniesiony do Sejmu przez Radę Ministrów w dniu 24 listopada 2008 r.

Pierwsze czytanie, miało miejsce na 32 posiedzeniu Sejmu w dniu 17 grudnia 2008 r. Projekt stał się przedmiotem prac Komisji Nadzwyczajnej do spraw zmian w kodyfikacjach. Został skierowany do podkomisji stałej ds. prawa karnego. W efekcie prac komisji wniesiono poprawkę, która dotyczyła poszerzenia nowelizacji o zmiany wynikające z realizacji wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 5 lutego 2008 r. (sygn. akt K 34/06), w którym stwierdzono, że art. 247 § 1 k.p.k., jako niezgodny z Konstytucją utraci moc obowiązującą z dniem 19 lutego 2009 r.

W trakcie II czytania przedstawiono propozycje zmian, wobec czego projekt został ponownie skierowany do Komisji. Poprawki te zmierzały do:

- 1) wprowadzenia modyfikacji o charakterze redakcyjnym polegającej na nadaniu nowego brzmienia całemu art. 247 k.p.k., a nie tylko § 1, który utraci moc w dniu 19 lutego,
- 2) zmiany wskazanego w ustawie terminu jej wejścia w życie.

Sejm przystąpił do III czytania. Ustawa została uchwalona przez Sejm w dniu 12 lutego 2009 r., po przyjęciu obu poprawek zgłoszonych w II czytaniu.

Ustawa nie budzi zastrzeżeń legislacyjnych.

Beata Mandylis

Główny legislator